

CEES BUISMAN LATEN WE AMERIKANEN BUITEN DE DEUR HOUDEN

Nederland heeft een fantastisch klimaat voor onderzoek in watertechnologie. En Cees Buisman, wetenschappelijk directeur van technologisch topinstituut Wetsus, kan het weten. Hij vindt het alleen doodzonde dat veelbelovende nieuwe bedrijven zo vaak in buitenlandse handen vallen. Zo krijgen we nooit een echt 'industrieel-kenniscomplex' in Nederland. De tiende aflevering van een serie met hoofdrolspelers in de Nederlandse watersector.

Het moet maar eens afgelopen zijn, vindt Cees Buisman. "Met Nederlandse belastinggeld stimuleren we het ontwikkelen van bedrijven in biotechnologie en watertechnologie. En tegen de tijd dat het wat begint te worden, als er een paar honderd mensen werken... hop, dan worden ze opgekocht met Amerikaans geld. En dan duurt het meestal niet lang voordat de onderzoeksafdelingen naar de Verenigde Staten verplaatst worden."

> *Is dat een probleem?*

Buisman: "Ik vind dat een behoorlijk groot probleem. Hoe groot hadden de Nederlandse watertechnologiebedrijven niet kunnen zijn als we ze niet steeds aan het buitenland verkocht hadden? Bovendien komt het kennisstelsel hierdoor onder druk te staan. Neem de waterzuiveringstak van Norit, wat veruit het grootste Nederlandse bedrijf was op het gebied van watertechnologie. Verkocht aan Pentair, een beursgenoteerd Amerikaans bedrijf. En die Amerikanen willen iedere drie maanden winst zien. Dat je ook kunt investeren in onderzoek dat pas over tien jaar rendement oplevert, dat past niet in hun systeem. Onze pensioenfondsen zouden die ontwikkeling kunnen tegengaan door te investeren in kansrijke, hoogwaardige Nederlandse ondernemingen."

> *Blijkbaar is het rendement onvoldoende.*

"Ik ben geen financieel deskundige, maar ik vrees dat sprake is van een totaal gebrek aan strategisch inzicht bij onze pensioenfondsen. Dat hoor ik ook vaak van mensen die serieus beleggen in Nederlandse initiatieven: je kunt hier een prima rendement maken. Verkopende bedrijven komen echter ook maar al te gauw in de ban van de charmes van Angelsaksische partijen. Ze beloven gouden bergen, je wordt gefêteerd en daardoor in slaap getoverd. Weliswaar een heel andere sector, maar kijk naar *de Volkskrant*: die werd op een zeker moment verkocht aan de Britten. En wat is er nu over? Een schuld van een paar honderd miljoen euro. Waar was de Hollandse nuchterheid bij deze deal?"

"Kijk ik naar mijn eigen sector, die van de watertechnologie, dan stel ik vast dat de innovatiekracht in Europa sterker is dan bijvoorbeeld in de Verenigde Staten. We ontwikkelen meer nieuwe technologie, we hebben meer patenten; het wordt alleen uiteindelijk allemaal opgekocht. En dat kan ook, want de aantrekkingskracht van de Amerikaanse dollar zorgt ervoor dat het geld veel beter beschikbaar is. Landen als China en India houden de Amerikaanse dollar in waarde. *Venture funds* kunnen zodoende alles kopen wat los en vast zit." >

H₂O

HOOFDROLSPELERS

'We ontwikkelen
meer nieuwe
technologie,
we hebben
meer patenten;
het wordt alleen
uiteindelijk
allemaal
opgekocht'

> **Dat kun je toch niet verbieden?**

“Wat wel kan, is Europese pensioenfondsen verplichten hun geld binnen Europa te beleggen. Ik heb liever dat onze pensioenfondsen bijvoorbeeld in Duitsland beleggen dan in Amerika: gaat het goed met de Duitse economie, dan gaat het ons ook goed. Datzelfde geldt in de Verenigde Staten namelijk wèl: het is Amerikaanse pensioenfondsen verboden om buiten de Verenigde Staten te beleggen. Er is binnen Europa voor onze pensioenfondsen een prima rendement te maken. Bovendien mag men het ook wel wat breder zien: als het slecht gaat met de Nederlandse economie, wat heb je dan nog aan een pensioen?”

Verbeeldingskracht

Dat is maar vast gezegd. Cees Buisman neemt zich geen blad voor de mond. Het onderwerp raakt hem vanuit zijn rol bij Wetsus, dat als doel heeft goede ideeën op het gebied van watertechnologie bij universiteiten en bedrijven op te sporen en verder te brengen. Watertechnologie die geëxporteerd kan worden. Daarvoor is verbeeldingskracht nodig, iets waarover volgens hem maar een klein deel van de mensheid beschikt. “De meeste mensen zijn heel goed in het verbeteren van dingen, maar iets bedenken dat nog niet bestaat, daarvoor zijn andere eigenschappen nodig. Onder andere voor die rol willen we bij Wetsus voldoende ruimte creëren. En dan zeggen mensen al gauw: dat levert toch niets op, stop er maar mee. Een voorbeeld is *blue energy*, het maken van energie uit de menging van zoet en zout water. Tien jaar geleden werden we hierom voor gek verklaard, nu begint het wat te worden in Nederland.”

> **Welke doorbraken verwacht u de komende tien jaar?**

“Of het allemaal in tien jaar zal gebeuren weet ik niet, maar een paar ontwikkelingen zijn wel te voorzien. Ik denk dat we een systeem voor het verwerken van afvalwater gaan realiseren, waarmee we alle belangrijke stoffen kunnen terugwinnen, dus bijvoorbeeld ook organische stoffen, en waarbij water overblijft zonder metalen, zonder resten van geneesmiddelen, noem maar op. Ik weet niet hoe zo'n systeem er precies uitziet, maar het zal veel beter zijn dan wat we nu hebben.”

“Ik verwacht ook dat we gaan aantonen dat het Nederlandse systeem van drinkwaterzuivering – dus zonder gebruik te maken van bijvoorbeeld chloor – het enige juiste systeem is. Het lijkt erop dat chloor in drinkwater de resistentie tegen antibiotica vergroot. Bovendien zal zichtbaar worden dat water natuurlijke bacteriën moet bevatten; we moeten er dus niet alles uithalen wat we er in theorie uit zouden kunnen halen. Mensen zullen snappen dat *echt volledig schoon* ook niet goed is.”

“Verder verwacht ik revolutionair nieuwe inzichten als het gaat om de natuurkundige staat van ons water. We kijken altijd naar de chemische en de biologische kwaliteit van water, maar hebben ons er nooit om bekommerd dat zaken als straling en elektromagnetisme de natuurkundige stabiliteit van ons water behoorlijk kunnen verstoren. De grote vraag luidt: is het water dat wij in onze huizen gebruiken nog in zijn natuurlijke staat? Zo nee, dan kan dat wel eens minder gezond zijn. Dat is een nieuw inzicht, waarover we binnenkort gaat publiceren. Meer kan ik er op dit moment niet over zeggen. Haha, u hoort nog van ons.”

> **Heeft Nederland een innovatief klimaat?**

“Nederland is een super-land om dingen één keer te doen. Ieder waterschap, ieder drinkwaterbedrijf wil heel graag met zijn eigen ding scoren. Dus op het gebied van watertechnologie barst het van de demo-installaties; elke maand wordt er wel een nieuwe geopend. Wat dat betreft is het fantastisch geregeld. Ideaal voor bedrijven die hun installatie willen testen, *fine tunen* en demonstreren aan potentiële klanten.”

“De andere kant is dat onze waterbranche natuurlijk erg versnipperd is. Bij Wetsus zijn 90 bedrijven actief, meer dan bij enig ander technologisch topinstituut maar dat is tot op zekere hoogte een internationaal verschijnsel. In mijn visie is dat een direct gevolg van het feit dat water per definitie regionaal georganiseerd is, onder verantwoordelijkheid van regionale autoriteiten. Er is geen *business* ter wereld zo regionaal verdeeld als de watersector, met een dominante rol voor de publieke sector. Dus heeft ook bijna elke universiteit ter wereld minimaal één waterprofessor. Geen enkel technisch vakgebied heeft zoveel hoogleraren. Wil je er in dat enorme veld bovenuit steken, dan heb je kritische massa nodig. Nederland is wat dat betreft, met die enorme dichtheid van kennis en kunde, sinds de Tweede Wereldoorlog toonaangevend.”

> **Alleen komen we straks goede mensen tekort.**

“De beschikbaarheid van mensen zal inderdaad uiteindelijk de limiterende factor zijn. We moeten als watersector onze mensen dus weten te binden. We hebben wat dat betreft goede kansen, want Nederlanders voelen zich verbonden met water en watertechnologie heeft zeker aantrekkingskracht, hoewel we het nog meer *sexy* kunnen maken. Maar wie in watertechnologie gaat, wordt in Nederland niet als een *druifloor* gezien. Dat is in sommige andere landen wel anders. Daar word je vaak als *loser* beschouwd als je in afvalwater werkt.”

“Zorgelijk is wel dat we in Nederland met een algemeen gebrek aan *engineers* te maken zullen krijgen, mensen die